

27.01.2022. Apaļo kokmateriālu kvalitātes standarta aktualizācijas darba grupa
Sanāksme Nr. 30
Skujkoku zāgbaļķi

Sanāksmes dalībnieki:

Aldis Strankaļs, SIA "PATA"
Ardis Roziņš, SIA "Vudlande"
Dainis Sakalausks, SIA "Vudlande"
Gatis Zommers, AS "PATA Saldus"
Igors Slipčenko, SIA "GBM"
Igors Veikmanis, SIA "AKZ"
Ingus Donis SIA "Vika Wood"
Intars Āboliņš, SIA "Rīgas meži"
Juris Meirāns, AS "Latvijas valsts meži"
Juris Menniks, SIA "BSW Latvia"
Kristaps Līcītis, SIA "Rettenmeier Baltic Timber"
Modris Puslis, AS "Stora Enso Latvija"
Uģis Čavars, SIA "Kurekss"
Voldemārs Ciršs, SIA "Smiltene Impex"

SIA "VMF LATVIA":

Aldis Ladusāns, Gatis Juhņēvičs

SIA "Latvijas Kokmateriālu uzmērīšanas un uzskaites vadība":

Jānis Magaznieks, Kristīne Kenigshalde

Darba kārtība:

J. Magaznieks iepazīstina ar iepriekšējā sanāksmē diskutēto robežvērtību tabulu, priekšlikumu II šķiru sadalīt divās kvalitātes klasēs, informē, ka šajā sanāksmē plānots diskutēt par katras koksnes vainas robežvērtībām.

J. Magaznieks informē, ka ar šī brīža pieredzi atsevišķas koksnes vainu robežvērtības, par kurām ierosināta diskusija iepriekšējā sanāksmē nav realizējams, vienīgā praktiski realizējamā ir līkumainības sadaļa, jo mērniekam novērtēt zara caurmēru 6 vai 8 cm nav iespējams, bet automātiski būtu iespējams novērtēt līkumainību. Ja tiek izskatīta iespēja sadalīt II šķiras zāgbaļķus kvalitātes klasēs, tad būtu darāms, domājot par automatizāciju, neietekmējot mērnieka darbu.

J. Magaznieks lūdz darba grupas dalībniekus izteikt viedokli.

J. Menniks atbalsta automatizācijas ieviešanu, to atbilstoši standartizējot, kā arī dalīšanu kvalitātes klasēs, jo ir līkumainība, ar kuru pārstrādes vieta var strādāt un nezaudēt iznākumu. No ekonomiskās puses šīs divas šķiras klases būtu izdevīgas.

J. Magaznieks uzsver, ka ieviešot stingrākas kvalitātes prasības, attiecīgi mežizstrādē sagatavotais augstākas kvalitātes kokmateriālu apjoms būs mazāks.

M. Puslis komentē, ka smalkāks robežvērtību sadalījums un lielākas robežvērtību pielaišanas neatpēkos iegūto rezultātu, uzsver, ka neredz iespēju šāda veida sadalījumu ieviest ražošanā SIA "Stora Enso Latvija".

J. Menniks komentē, ka abas šķiras klases būtu pārstrādājamas, tas būtu tikai cenošanas jautājums.

J. Menniks informē, ka SIA "BSW Latvia" būtu gatavs strādāt arī ar sortimentiem, kuros zilējums ir virs 3 mm, tas arī būtu tikai cenošanas jautājums.

I. Slipčenko informē, ka ražojot līmētus materiālus logiem un brusām, zilējums ir būtiska problēma, kā rezultātā produkcijas pārdošanas cena ir par 40 - 60% mazāka nekā standarta cena.

I. Donis komentē, ka nesaskata lielas problēmas ar izmaiņu veikšanu ierīcēs, ja šobrīd tiek runāts par mizas faktoru izmaiņām, tad līdzīgā veidā būtu veicamas arī citas izmaiņas. Neatbalsta koksnes vainas “zilējums” robežvērtību izmaiņas, atbalsta iespējamās izmaiņas saistībā ar līkumainības robežvērtībām.

A. Strankaļs komentē, ja viss ir atkarīgs no tā, kā tiek tālāk veikta šķirošana uzņēmumā. Uzsver, ka par koksnes vainu “zilējums” būtu nepieciešama diskusija, jo zilējums ir izteikta koksnes vaina, kas pazemina kopējo produkta cenu.

V. Ciršs neatbalsta vienas šķiras dalīšanu vēl divās klasēs, uzsverot, ka mērnieks un iekārta to nevar izdarīt, tad tas tālāk ir sortimentu vai zāģmateriālu šķirošanas jautājums; rosina, ka vērtīgi būtu kvalitātes prasībās iekļaut kokmateriālu ovāluma vērtības.

J. Maģaznieks informē, ka, ja līkumainība ir vienīgais parametrs, kuru automātiski sadalīt, tad to būtu iespējams veikt jebkurā automātiskajā uzmērīšanas ierīcē - ierīcēm ir sistēmas, kuras signalizē par sortimenta neatbilstībām, kā rezultātā mērniekam tas nebūtu jāvērtē, to izdarītu pati ierīce.

V. Ciršs komentē, ka koksnes vainu “zari” nebūs iespējams automātiski noteikt ar AUI.

I. Āboliņš komentē, ka tik specifisku robežvērtību sadalījumu nebūs iespējams īstenot mežizstrādē, tikai ieviešot automātiski uzmērīšanas ierīcēs. Izsaka atzinību, ka ir pārstrādes vietas, kas būtu gatavas pieņemt sortimentus, kuros ir vairāk zilējuma, jo, mainoties klimatam, būs arvien vairāk zilējuša materiāla, jo mežizstrādē iespējams īstenot tikai noteiktos termiņos. Ja panāktu automatizāciju, tad sadalīšana pa šķiras klasēm būtu, lai noteiktu cenu par sortimentu, protams šajā gadījumā atsevišķi pircēji/ pārdevēji zaudēs vai iegūs.

J. Meirāns atbalsta, ka no mežizstrādes viedokļa nebūtu iespējama šķirošana pēc kvalitātes prasībām ar tik šaurām robežvērtībām, uzsver, ka vēlētos vēl precīzāk definēt atsevišķas lietas pie sortimentu vērtēšanas. Zilējuma jautājums ir aktuāls, jo laikapstākļi kļūst siltāki – zilējums veidojas pietiekami neilgā laika periodā un, ja tas būtu nodalāms starp kvalitātes klasēm, tad tas būtu ideāli.

J. Maģaznieks aicina domāt automatizācijas virzienā. Lielākā daļa no klātesošajiem piedalījās mizas sanāksmē par mizas vairuma automatizētu noteikšanu un piekrita pilotprojekta veikšanai. J. Maģaznieks ierosina iepriekš minētajā pilotprojektā iekļaut arī līkumainību, izvērtējot, kā automātiski nosakāms mizas vairums un līkumainība.

J. Menniks komentē, ka būtu ieinteresēts veikt pilotprojektu arī SIA “BSW Latvia”, izvērtējot gan mizas vairuma, gan līkumainības automātiskās noteikšanas iespējas.

I. Slipčenko komentē, ka šobrīd diskusija ir par automātiku, tomēr netiek ņemti vērā uzņēmumi, kuros nav automātisko uzmērīšanas ierīču, uzsver, ka būtu svarīgi, lai pieņemtie kritēriji būtu pietiekami viegli piemērojami visos uzņēmumos.

J. Maģaznieks komentē, ka automātisko koksnes vainu noteikšanu būtu iespējams veikt uzmērīšanas ierīcēs un jautā, kāda būt situācija VMF LATVIA, ja šāds uzdevums būtu jāveic ar rokas mērinstrumentiem.

G. Juhņēvičs komentē, ka šobrīd pie uzmērīšanas ar rokas mērinstrumentu uzsākta darba organizācijas maiņa, lai uzmērīšanas procesā piedalītos tikai viens mērnieks. Piedāvātās koksnes vainu robežvērtības ir šaurā diapazonā, uzmērītājs šajā ziņā nevar sacensties ar AUI, šāda vērtēšana noteikti atstās iespaidu uz uzmērīšanas laiku. Ar rokas mērinstrumentiem šobrīd pamatā tiek uzmērīti liela caurmēra sortimenti, iespējams, būtu nepieciešams izvērtēt, pie kāda caurmēra būtu vērts veikt tik precīzu līkumainības izvērtēšanu.

J. Maģaznieks uzskaita koksnes vainas, kuras nebūtu vērtējamas automātiski un lūdz, domājot par koksnes vainām, izskatīt gan koksnes vainu robežvērtības, gan atbilstošo koksnes vainas vērtēšanas metodiku.

I. Slipčenko komentē, ka nebūtu prātīgi dalīt vienu šķiru klasēs, vienkārši veidot vairākas šķiras - jo vienkāršāks un vienozīmīgāks ir šis sadalījums, jo vienkāršāka turpmākā darba organizācija.

J. Maģaznieks uzsāk diskusiju par koksnes vainas robežvērtībām.

G. Juhņēvičs ierosina koksnes vainu “apaudzis zars” izņemt no kvalitātes prasībām un tā vietā precizēt koksnes vainu “zars” ar “vaļējs zars”.

I. Āboliņš informē, ka mežizstrādes procesā tiek iegūti sortimenti ar lielāku zara augstumu. Papīrmalkas sortimentiem pieļaujami lielāki zara augstumu. I. Āboliņš jautā, kādēļ pastāv šādas atšķirības starp sortimentu grupām?

I Donis komentē, ka papīrmalkas un skujkoku zāģbaļķu šķirošanas process atšķiras un ir ļoti lielas atšķirības arī mizošanas procesā.

J. Meirāns paceļ jautājumu diskusijai, vai zara augstums varētu variēt atkarībā no caurmēra?

I. Donis komentē, ka kādreiz zara augstums tika vērtēts atkarībā no caurmēra, bet šāds kritērijs tika izslēgts, jo mērniekam to praktiski nebija iespējams izvērtēt.

J. Meirāns komentē, ka arī koksnes vainu "zari" ierīce varētu vērtēt automātiski.

J. Magaznieks uzsver, ka šis ir jautājums par ierīces spēju nodrošināt šādu funkcionalitāti.

J. Menniks komentē, ka SIA "Kurekss" iespējams var nodrošināt šādu zaru automātisko vērtēšanu, bet pārējām pārstrādes vietām, iespējams, tādas iespējas nebūs.

J. Meirāns ierosina, ka atkarībā no zāģbaļķa diametra varētu mainīties arī zara augstums.

I. Donis informē, ka iepriekš sortimentu vērtēšanā zara augstums tika vērtēts atkarībā no zara caurmēra.

J. Magaznieks lūdz zara augstuma un caurmēra robežvērtību priekšlikumus.

J. Magaznieks jautā, vai nepieciešama koksnes vainas vienpusīgā līkumainība robežvērtību atsevišķa izdalīšana starp egli un priedi.

J. Menniks ierosina šodien nepieņemt lēmumu par koksnes vainas robežvērtībām, bet atgriezties pēc pilotprojekta īstenošanas.

V. Ciršs uzsver, ja 2% līkumainības rezultātā tiek bojātas pārstrādes iekārtas.

J. Meirāns atbalsta, ka līkumainības robežvērtības definējamas pēc pilotprojekta īstenošanas un ierosina, ka pirmajam stumbra nogriežnim vērtēšana tiek veikta atkāpjoties 50 cm no resgaļa gala plaknes, lai izvairītos no blīzuma ietekmes.

A. Strankaļs komentē, ka jāskatās, vai tehnoloģiski iespējama šāda vērtēšana pirmajam nogriežni.

G. Juhņēvičs jautā, kā tas tiks risināts ierīcēs, kurās nav šādas automatikas.

J. Magaznieks informē, ka tā varētu būt izšķiršanās no pārstrādātāju puses, vai uz ierīces tas būs vai nebūs iespējams. Ja ierīču automatizācijas iespējām tiks dots potenciāls, šāda veida investīcijas būtu atbalstāmas.

M. Puslis piekrīt V. Ciršam, ka 2% līkumainības robežvērtība ir par lielu, jo tiek bojātas uzmērīšanas iekārtas, atbalsta līkumainības robežvērtības 1 – 1,5% un uzsver, lai arī daudziem automatizācija nodrošina noteikšanu, tomēr jāskatās kopumā visi uzņēmumi, lai nebūtu veicamas milzīgas investīcijas automatizācijā.

J. Magaznieks komentē, ka šobrīd meklējam risinājums, lai maksimāli strādātu ar esošo aprīkojumu un arī radītu iespējas investīcijām.

A. Strankaļs komentē, ka, varbūt, vēl viens veids kā skatīties uz koksnes vainu "līkumainība" būtu specifiskācija garuma noteikšanā. To būtu nepieciešams apskatīt ar praktiskiem piemēriem.

J. Meirāns lūdz sortimentu pārstrādātājiem iesūtīt J. Magazniekam dalījumu, kāds uzņēmumos tiek veikts saistībā ar zāģbaļķu līkumainību, uzsverot, ka tas varētu būt pamats, uz kā veidot līkumainības robežvērtības.

M. Puslis komentē, ka AS "Stora Enso Latvija" uz līnijas nav dalījuma pēc līkumainības sīkākos procentos. Šobrīd ir smalks dalījums par diametriem, ja vēl smalkāk tiktu dalīta līkumainība, tad tam nepieciešams paredzēt vietu.

G. Juhņēvičs komentē, ka šķiru dalīšana paliek otršķirīga vai nevajadzīga, jo dalot šķirās līkumainību vērtē cilvēks, tad procentuālajām robežvērtībām jābūt lielākām, ierīcēm līkumainību automātiski var sadalīt smalkāk. 0,5% tā ir maza robeža no novērtēšanas viedokļa, ja šādu vērtēšanu veic cilvēks, tad iegūtais rezultāts tāpat nebūs tik precīzs.

J. Magaznieks atgādina, ka šīs darba grupas mērķis ir atvieglot kvalitātes prasību piemērošanu. Atkarībā no reģiona mainās līkumainība, sākotnēji diskusija tika veidota, lai atšķirtu augstākas kvalitātes cenu no zemākas kvalitātes cenas.

V. Ciršs neatbalsta II šķiras sadalīšanu klasēs. Pārāk liela sortimentu līkumainība bojā pārstrādes iekārtas. SIA "Smiltene Impex" sortimentu mizošanu veic pirms uzmērīšanas. Par zilējumu – tie uzņēmumi, kam ir iespēja veikt smalkāku izvērtēšanu var vienoties ar piegādātājiem par atbilstošu cenu.

J. Menniks uzsver, ka diskusija šobrīd ir par iespēju mežizstrādē iegūt sortimentus, kas būtu izmantojami augstākas klases produkcijas sagatavošanai un aicina izvērtēt koksnes vainu "līkumainība" un "zilējums" saistībā ar mežizstrādē iegūstamo sortimentu apjomu un iespējamo cenu.

J. Magaznieks informē, ka šobrīd paralēli tiek organizēta darba grupa par taras un III šķiras zāģbaļķu kvalitātes prasībām.

Nākamā daba grupas sanāksme plānota 10.02.2022. plkst. 15.00.-16.00.